

ПОСТАНОВА № 12

ПЛЕНУМУ ВЕРХОВНОГО СУДУ

від 03 грудня 2021 року

Про звернення до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 11 частини першої статті 34, пункту 10¹ розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 02 червня 2016 року № 1404-VIII «Про виконавче провадження», пунктів 5¹ та 5² розділу III «Перехідні та прикінцеві положення» Закону України від 23 лютого 2012 року № 4442-VI «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування»

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду у постанові від 25 червня 2021 року у справі № 910/22748/16 дійшов висновку про те, що пункт 11 частини першої статті 34, пункт 10¹ розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 02 червня 2016 року № 1404-VIII «Про виконавче провадження», пункти 5¹, 5² розділу III «Перехідні та прикінцеві положення» Закону України від 23 лютого 2012 року № 4442-VI «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування» суперечать статтям 8, частині другій статті 19, частинам першій, другій статті 55, пункту 9 частини другої статті 129, частинам першій, другій статті 129¹ Конституції України.

Розглянувши звернення суддів Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 25 червня 2021 року та керуючись статтею 150 Конституції України, статтями 7, 50–52 Закону України «Про Конституційний Суд України», пунктом 5 частини другої статті 36, пунктом 5 частини другої статті 46 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Пленум Верховного Суду

п о с т а н о в л я є:

Звернутися до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 11 частини першої статті 34, пункту 10¹ розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 02 червня 2016 року № 1404-VIII «Про виконавче провадження», пунктів 5¹ та 5² розділу III «Перехідні та прикінцеві положення» Закону України від 23 лютого 2012 року № 4442-VI «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування».

Голова Верховного Суду

Всеволод КНЯЗЄВ

Секретар Пленуму,
суддя Верховного Суду

Дмитро ЛУСПЕНИК

ВЕРХОВНИЙ СУД

вул. П. Орлика, 8, м. Київ, 01043, код ЄДРПОУ 41721784

Конституційний Суд України

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПОДАННЯ

щодо відповідності Конституції України (конституційності)

пункту 11 частини першої статті 34, пункту 10¹ розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 02 червня 2016 року № 1404-VIII «Про виконавче провадження», пунктів 5¹ та 5² розділу III «Перехідні та прикінцеві положення» Закону України від 23 лютого 2012 року № 4442-VI «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування»

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду у постанові від 25 червня 2021 року у справі № 910/22748/16 дійшов висновку про те, що пункт 11 частини першої статті 34, пункт 10¹ розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 02 червня 2016 року № 1404-VIII «Про виконавче провадження» (далі – Закон № 1404-VIII), пункти 5¹ та 5² розділу III «Перехідні та прикінцеві положення» Закону України від 23 лютого 2012 року № 4442-VI «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування» (далі – Закон № 4442-VI) суперечать статті 8, частині другій статті 19, частинам першій, другій статті 55, пункту 9 частини другої статті 129, частинам першій, другій статті 129¹ Конституції України.

Розглянувши звернення суддів Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 25 червня 2021 року, з метою недопущення звуження змісту та обсягу конституційних прав і свобод людини і громадянина на судовий захист та для забезпечення конституційного порядку у сфері виконання судових рішень під час ухвалення нових законів, реалізуючи повноваження, надане Верховному Суду згідно з частиною другою статті 150 Конституції України, керуючись пунктом 5 частини другої статті 46 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»,

Пленум Верховного Суду звертається із цим поданням.

На розгляді Верховного Суду перебувала справа № 910/22748/16 за скаргою Публічного акціонерного товариства «Донбасенерго» про визнання бездіяльності заступника начальника відділу примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України Заєць Т. І. неправомірною та зобов'язання вчинити дії у справі за позовом Публічного акціонерного товариства «Донбасенерго» до Публічного акціонерного товариства «Українська залізниця», Державного підприємства «Донецька залізниця» про стягнення 69 179 723,28 грн.

Основним мотивом у постанові Верховного Суду у складі колегії суддів

Конституційний Суд України
04/461 від 16.12.2021

Касаційного господарського суду від 25 червня 2021 року у справі № 910/22748/16 визначено, що забезпечення виконання остаточного судового рішення є позитивним обов'язком держави, проте пункт 11 частини першої статті 34, пункт 10¹ розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1404-VIII, пункти 5¹ та 5² розділу III «Перехідні та прикінцеві положення» Закону № 4442-VI унеможливають виконання остаточного судового рішення протягом тривалого часу, що очевидно обмежує конституційне право особи на судовий захист та порушує принцип верховенства права, зважаючи на відсутність встановленого законодавцем передбачуваного та ефективного правового регулювання суспільних відносин щодо розумних строків погашення відповідної заборгованості.

За результатами розгляду цього питання Пленум Верховного Суду вважає, що існують підстави для звернення до Конституційного Суду України у зв'язку з невідповідністю Конституції України пункту 11 частини першої статті 34, пункту 10¹ розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1404-VIII, пунктів 5¹ та 5² розділу III «Перехідні та прикінцеві положення» Закону № 4442-VI, враховуючи таке.

Відповідно до Конституції України права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (частина друга статті 3); в Україні визнається і діє принцип верховенства права (частина перша статті 8); права і свободи людини і громадянина захищаються судом; кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб (частини перша, друга статті 55); обов'язковість судового рішення є однією з основних засад судочинства (пункт 9 частини другої статті 129); суд ухвалює рішення іменем України, судові рішення є обов'язковим до виконання; держава забезпечує виконання судового рішення у визначеному законом порядку (частини перша, друга статті 129¹).

Конституційний Суд України в абзаці четвертому підпункту 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення від 12 квітня 2012 року № 9-рп/2012 наголошує, що конституційні права і свободи є фундаментальною основою існування та розвитку Українського народу, а тому держава зобов'язана створювати ефективні організаційно-правові механізми для їх реалізації. Відсутність таких механізмів нівелює сутність конституційних прав і свобод, оскільки призводить до того, що вони стають декларативними, а це є неприпустимим у правовій державі.

Держава, виконуючи свій головний обов'язок – утвердження і забезпечення прав і свобод людини (частина друга статті 3 Конституції України) – повинна не тільки утримуватися від порушень чи непропорційних обмежень прав і свобод людини, але й вживати належних заходів для забезпечення можливості їх повної реалізації кожним, хто перебуває під її юрисдикцією. З цією метою законодавець й інші органи публічної влади мають забезпечувати ефективне правове регулювання, яке відповідає конституційним нормам і принципам, створювати механізми, необхідні для задоволення потреб та інтересів людини (абзац перший

пункту 3 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 01 червня 2016 року № 2-рп/2016).

Судовий захист прав і свобод людини і громадянина необхідно розглядати як вид державного захисту прав і свобод людини і громадянина, і саме держава бере на себе такий обов'язок відповідно до частини другої статті 55 Конституції України (абзац п'ятнадцятий пункту 3 мотивувальної частини Рішення від 07 травня 2002 року № 8-рп/2002); право на судовий захист є гарантією реалізації інших конституційних прав і свобод, їх утвердження й захисту за допомогою правосуддя (абзац восьмий підпункту 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення від 23 листопада 2018 року № 10-р/2018). Отже, держава повинна повною мірою забезпечити реалізацію гарантованого статтею 55 Конституції України права кожного на судовий захист (абзац п'ятий підпункту 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 15 травня 2019 року № 2-р(II)/2019).

Конституційний Суд України неодноразово наголошував, що виконання судового рішення є невід'ємною складовою права кожного на судовий захист і охоплює, зокрема, визначений у законі комплекс дій, спрямованих на захист і поновлення порушених прав, свобод, законних інтересів фізичних та юридичних осіб, суспільства, держави (абзац третій пункту 2 мотивувальної частини Рішення від 13 грудня 2012 року № 18-рп/2012); невиконання судового рішення загрожує сутності права на справедливий розгляд судом (перше речення абзацу другого пункту 3 мотивувальної частини Рішення від 25 квітня 2012 року № 11-рп/2012); право на судовий захист є конституційною гарантією прав і свобод людини і громадянина, а обов'язкове виконання судових рішень – складовою права на справедливий судовий захист (абзац п'ятий підпункту 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення від 26 червня 2013 року № 5-рп/2013).

Аналіз статей 3, 8, частин першої, другої статті 55, частин першої, другої статті 129¹ Конституції України у їх системному зв'язку та наведених юридичних позицій Конституційного Суду України дає підстави стверджувати, що обов'язкове виконання судового рішення є необхідною умовою реалізації конституційного права кожного на судовий захист, тому держава не може ухилитися від виконання свого позитивного обов'язку щодо забезпечення виконання судового рішення задля реального захисту та відновлення захищених судом прав і свобод, законних інтересів фізичних та юридичних осіб, суспільства, держави. Позитивний обов'язок держави щодо забезпечення виконання судового рішення передбачає створення належних національних організаційно-правових механізмів реалізації права на виконання судового рішення, здатних гарантувати здійснення цього права та обов'язковість судових рішень, які набрали законної сили, що неможливо без їх повного та своєчасного виконання (абзац восьмий підпункту 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 15 травня 2019 року № 2-р(II)/2019).

В абзаці дванадцятому підпункту 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення від 15 травня 2019 року № 2-р(II)/2019 Конституційний Суд України

наголосив, що визначений у законі порядок забезпечення державою виконання судового рішення має відповідати принципам верховенства права та справедливості, гарантувати конституційне право на судовий захист; невиконання державою позитивного обов'язку щодо забезпечення функціонування запровадженої нею системи виконання судових рішень призводить до обмеження конституційного права на судовий захист та нівелює його сутність.

Крім того, Конституційний Суд України зазначив, що принцип поділу влади (стаття 6 Конституції України) зазнає порушення, якщо законодавчий орган своїм актом тимчасово зупиняє виконання остаточних судових рішень (абзац сьомий підпункту 5.1 пункту 5 мотивувальної частини Рішення від 28 серпня 2020 року № 10-р/2020).

Водночас пунктом 5¹ розділу III «Перехідні та прикінцеві положення» Закону № 4442-VI визначено, що до проведення відповідно до законодавства інвентаризації і оцінки майна підприємств залізничного транспорту, що розміщене на території проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, на якій органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та затвердження передавального акта щодо цього майна акціонерному товариству залізничного транспорту загального користування, 100 відсотків акцій якого належать державі (далі – Товариство), як правонаступнику прав і обов'язків зазначених підприємств, встановлюється мораторій на звернення стягнення на активи Товариства за зобов'язаннями таких підприємств.

Мораторій втрачає чинність після проведення відповідно до законодавства інвентаризації і оцінки майна підприємств залізничного транспорту, що розміщене на зазначеній території, та затвердження передавального акта щодо цього майна Товариству, але не пізніше ніж через шість місяців з дня припинення здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях та відновлення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей (пункт 5² розділу III «Перехідні та прикінцеві положення» Закону № 4442-VI).

У зв'язку із встановленням мораторію виконавець зупиняє вчинення виконавчих дій (пункт 11 частини першої статті 34 Закону № 1404-VIII). На період дії мораторію підлягають зупиненню виконавчі провадження та заходи примусового виконання рішень щодо звернення стягнення на активи Товариства за зобов'язаннями підприємств залізничного транспорту, майно яких розміщене на відповідній території (пункт 10¹ розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1404-VIII).

Приписами Закону України від 05 червня 2012 року № 4901-VI «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» (далі – Закон № 4901-VI) визначено, що в разі якщо рішення суду про стягнення коштів з державного підприємства або юридичної особи не виконано протягом шести місяців з дня винесення постанови

про відкриття виконавчого провадження, його виконання здійснюється за рахунок коштів, передбачених за бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду (частина друга статті 4). Протягом десяти днів з дня встановлення державним виконавцем факту наявності підстав для повернення виконавчого документа стягувачу відповідно до пунктів 2–4, 9 частини першої статті 37 Закону України «Про виконавче провадження», крім випадків, коли стягувач перешкоджає провадженню виконавчих дій, але не пізніше строку, встановленого частиною другою цієї статті, керівник відповідного органу державної виконавчої служби подає до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, документи та відомості, необхідні для перерахування стягувачу коштів, згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України, про що повідомляє в установленому порядку стягувача (частина третя статті 4). Перерахування коштів за рішенням суду здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, у тримісячний строк з дня надходження документів та відомостей, необхідних для цього, з одночасним направленням повідомлення про виплату коштів державному виконавцю, державному підприємству або юридичній особі (частина шоста статті 4 Закону № 4901-VI).

Водночас у рішенні Європейського суду з прав людини від 12 жовтня 2017 року у справі «Бурмич та інші проти України» зазначено, що невиконання або тривале виконання рішень національних судів існує в Україні протягом більше десяти років, незважаючи на загальні рекомендації, надані Комітетом протягом багатьох років, зокрема у своїх п'яти проміжних резолюціях та пілотному рішенні Суду, зазначаючи при цьому, що Суд продовжує повідомляти Уряд про повторювані заяви. Комітет зі стурбованістю зазначив, що засіб захисту, запроваджений у 2013 році, не вирішує наведену проблему. У відповідь у своєму останньому листі від 09 липня 2015 року органи влади України наголосили, що Закон про гарантії є одним із способів гарантування виконання рішень національних судів. Однак вони визнали, що коштів, передбачених для цієї мети, недостатньо для негайного погашення всієї заборгованості. Органи влади надали детальні дані щодо коштів, передбачених державним бюджетом, і фактично сплачених відповідно до Закону про гарантії.

Крім того, Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду підкреслив, що за інформацією, оприлюдненою на сайті Державної казначейської служби України, станом на 07 червня 2021 року обліковується 71 816 судових рішень на загальну суму 6 104 781 985,12 грн. Тож відповідна процедура не забезпечує виконання рішення у належні строки, оскільки не забезпечена достатнім бюджетним фінансуванням, про що свідчить збільшення кількості судових рішень та суми боргу. Законом України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» на погашення заборгованості за Законом № 4901-VI передбачено 100 000 000,00 грн, що становить лише 1,6 % від загальної суми боргу. Наведене свідчить про неефективність засобу захисту прав стягувача,

передбаченого цим Законом (пункт 6.29 постанови Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 25 червня 2021 року у справі № 910/22748/16).

Отже, держава має позитивний обов'язок забезпечувати виконання судового рішення, проте визначеним положеннями пунктів 5¹ та 5² розділу III «Перехідні та прикінцеві положення» Закону № 4442-VI, пункту 11 частини першої статті 34, пункту 10¹ розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1404-VIII правовим регулюванням протягом тривалого часу унеможлиблюється виконання судового рішення, що обмежує конституційне право особи на судовий захист та нівелює його сутність, зважаючи на відсутність належних механізмів реалізації права на виконання судового рішення, здатних гарантувати здійснення цього права, а також повне та своєчасне виконання судових рішень, які набрали законної сили.

Конституційний Суд України, розвиваючи свою юридичну позицію щодо визначення обов'язкового виконання судових рішень складовою права на справедливий судовий захист, яка була сформульована з урахуванням положень пункту 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), взяв до уваги практику застосування Європейським судом з прав людини положень зазначеної статті Конвенції в аспекті розуміння позитивного обов'язку держави щодо забезпечення виконання судового рішення (абзац десятий підпункту 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення від 15 травня 2019 року № 2-р(II)/2019).

Так, з практики Європейського суду з прав людини вбачається, що визначене статтею 6 Конвенції право на суд було б ілюзорним, якби правова система держави допускала, щоб остаточне обов'язкове судове рішення не виконувалося на шкоду одній зі сторін; і саме на державу покладено позитивний обов'язок створити систему виконання судових рішень, яка була б ефективною як у теорії, так і на практиці і гарантувала б їх виконання без неналежних затримок; водночас ухиленням від виконання цього обов'язку є перекладення державою відповідальності за фінансове забезпечення організації виконавчого провадження на особу, на користь якої ухвалене судове рішення; ефективний доступ до суду включає право на те, щоб рішення суду було виконане без невиправданих затримок; держава і її державні органи відповідальні за повне та своєчасне виконання судових рішень, які постановлені проти них (§ 43 рішення у справі «Шмалько проти України» від 20 липня 2004 року; § 84 рішення у справі «Фуклев проти України» від 07 червня 2005 року; § 64 рішення у справі «Apostol v. Georgia» від 28 листопада 2006 року; §§ 46, 51, 54 рішення у справі «Юрій Миколайович Іванов проти України» від 15 жовтня 2009 року).

Водночас недотримання відповідних вимог призвело до застосування Європейським судом з прав людини процедури «пілотного» рішення у справі «Юрій Миколайович Іванов проти України» від 15 жовтня 2009 року та поклало на державу зобов'язання щодо вжиття додаткових заходів загального характеру у сфері забезпечення виконання рішень суду. Однак неналежне виконання цього

рішення призвело до ухвалення рішення «Бурмич та інші проти України» від 12 жовтня 2017 року, у якому Європейський суд з прав людини констатував безпрецедентну за своїм поширенням проблему дотримання Україною вимог статті 6 Конвенції в частині виконання судових рішень.

Таким чином, передбачена положеннями пунктів 5¹, 5² розділу III «Перехідні та прикінцеві положення» Закону № 4442-VI, пункту 11 частини першої статті 34, пункту 10¹ розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1404-VIII заборона вчиняти виконавчі дії відповідно до Закону України «Про виконавче провадження» за відсутності ефективних механізмів реалізації права на повне та своєчасне виконання судових рішень, які набрали законної сили, ставить під загрозу дотримання Україною вимог статті 6 Конвенції.

Також варто наголосити, що Пленум Верховного Суду в конституційному поданні щодо перевірки відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 02 жовтня 2019 року № 145-IX «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» дійшов висновку, що обов'язком держави є забезпечення виконання остаточного судового рішення, однак встановлена пунктом 3 розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» цього Закону заборона вчиняти виконавчі дії відповідно до Закону України «Про виконавче провадження» щодо об'єктів права державної власності, які на день набрання чинності цим Законом були включені до переліків, затверджених Законом України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації», обмежує конституційне право особи на судовий захист та порушує конституційні гарантії щодо обов'язковості судового рішення та суперечить статтям 1, 6, 8, частині другій статті 19, частинам першій і другій статті 55, пункту 9 частини другої статті 129, частинам першій і другій статті 129¹ Конституції України.

Отже, враховуючи, що обов'язком держави є забезпечення виконання остаточного рішення, беручи до уваги тривалу дію мораторію, відсутність правової визначеності щодо настання подій, з якими пов'язана втрата чинності мораторієм, а також сумніви щодо існування легітимної мети такого мораторію, можна зробити висновок, що положення пункту 11 частини першої статті 34, пункт 10¹ розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1404-VIII та пунктів 5¹ та 5² розділу III «Перехідні та прикінцеві положення» Закону № 4442-VI не відповідають Основному Закону України, а саме статті 8, частинам першій та другій статті 55, пункту 9 частини другої статті 129, частинам першій, другій статті 129¹ Конституції України.

На підставі викладеного та керуючись статтями 150, 152 Конституції України, статтями 7, 51, 52 Закону України «Про Конституційний Суд України», пунктом 5 частини другої статті 36, пунктом 5 частини другої статті 46 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»,

ПРОСИМО:

1. Відкрити провадження за конституційним поданням Верховного Суду щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 11 частини першої статті 34, пункту 10¹ розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 02 червня 2016 року № 1404-VIII «Про виконавче провадження», пунктів 5¹ та 5² розділу III «Перехідні та прикінцеві положення» Закону України від 23 лютого 2012 року № 4442-VI «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування».

2. Перевірити на відповідність статті 8, частині другій статті 19, частинам першій, другій статті 55, пункту 9 частини другої статті 129, частинам першій, другій статті 129-1 Конституції України пункт 11 частини першої статті 34, пункт 10¹ розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 02 червня 2016 року № 1404-VIII «Про виконавче провадження», пункти 5¹ та 5² розділу III «Перехідні та прикінцеві положення» Закону України від 23 лютого 2012 року № 4442-VI «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування».

Відомості про представників суб'єкта права на конституційне подання:

1) Голова Верховного Суду Князев Всеволод Сергійович (вул. Пилипа Орлика, 8, м. Київ, тел. (044) 226-23-04);

2) керівник департаменту аналітичної та правової роботи Верховного Суду Бабанли Расім Шагінович (вул. Пилипа Орлика, 8, м. Київ, тел. (044) 591-09-10).

Додатки:

1. Постанова Пленуму Верховного Суду від 03 грудня 2021 року № 12 «Про звернення до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 11 частини першої статті 34, пункту 10¹ розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 02 червня 2016 року № 1404-VIII «Про виконавче провадження», пунктів 5¹ та 5² розділу III «Перехідні та прикінцеві положення» Закону України від 23 лютого 2012 року № 4442-VI «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування» на 1 арк. в 1 прим.

2. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141) (витяг).

3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 року (Офіційний вісник України, 16.04.1998, № 13, ст. 270) (витяг).

4. Господарський процесуальний кодекс України від 06 листопада 1991 року № 1798-XII (Відомості Верховної Ради України, 11.02.1992, № 6, ст. 56) (витяг).

5. Закон України від 02 червня 2016 року № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» (Голос України, 16.07.2016, № 132–133) (витяг).

6. Закон України від 13 липня 2017 року № 2136-VIII «Про Конституційний Суд України» (Голос України, 02.08.2017, № 141) (витяг).

7. Закон України від 02 червня 2016 року № 1404-VIII «Про виконавче провадження» (Голос України від 05.07.2016, № 122–123) (витяг).

8. Закон України від 23 лютого 2012 року № 4442-VI «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування» (Голос України, 21.03.2012, № 51) (витяг).

9. Закон України від 05 червня 2012 року № 4901-VI «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» (Голос України, 27.06.2012, № 117) (витяг).

10. Рішення Конституційного Суду України від 07 травня 2002 року № 8-рп/2002 у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положень частин другої, третьої статті 124 Конституції України (справа щодо підвідомчості актів про призначення або звільнення посадових осіб) (Офіційний вісник України від 31.05.2002 – 2002 р., № 20, стор. 101, стаття 993, код акта 22380/2002) (витяг).

11. Рішення Конституційного Суду України від 12 квітня 2012 року № 9-рп/2012 у справі за конституційним зверненням громадянина Трояна Антона Павловича щодо офіційного тлумачення положень статті 24 Конституції України (справа про рівність сторін судового процесу) (Офіційний вісник України, 04.05.2012, № 32, стор. 309, стаття 1202, код акта 61305/2012) (витяг).

12. Рішення Конституційного Суду України від 25 квітня 2012 року № 11-рп/2012 у справі за конституційним зверненням громадянина Шаповалова Олексія Леонідовича щодо офіційного тлумачення положень пункту 20 частини першої статті 106, частини першої статті 111¹³ Господарського процесуального кодексу України у взаємозв'язку з положеннями пунктів 2, 8 частини третьої статті 129 Конституції України (Офіційний вісник України від 21.05.2012 – 2012 р., № 36, стор. 183, стаття 1341, код акта 61502/2012) (витяг).

13. Рішення Конституційного Суду України від 13 грудня 2012 року № 18-рп/2012 у справі за конституційним зверненням товариства з обмеженою відповідальністю «ДІД Конс» щодо офіційного тлумачення положень пункту 15 частини першої статті 37 Закону України «Про виконавче провадження» у взаємозв'язку з положеннями частини першої статті 41, частини п'ятої статті 124, пункту 9 частини третьої статті 129 Конституції України, статті 115 Господарського процесуального кодексу України, пунктів 1.3, 1.4 статті 1, частини другої статті 2, абзацу шостого пункту 3.7 статті 3 Закону України «Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств паливно-енергетичного комплексу» (справа про стягнення заборгованості з підприємств паливно-енергетичного комплексу) (Офіційний вісник України від 29.12.2012 – 2012 р., № 98, стор. 13, стаття 3973, код акта 65069/2012) (витяг).

14. Рішення Конституційного Суду України від 26 червня 2013 року № 5-рп/2013 у справі за конституційним зверненням акціонерної компанії «Харківобленерго» щодо офіційного тлумачення положень пункту 2 частини другої статті 17, пункту 8 частини першої статті 26, частини першої статті 50 Закону

України «Про виконавче провадження» (Офіційний вісник України від 12.07.2013 – 2013 р., № 50, стор. 94, стаття 1804, код акта 67733/2013) (витяг).

15. Рішення Конституційного Суду України від 01 червня 2016 року № 2-рп/2016 у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення третього речення частини першої статті 13 Закону України «Про психіатричну допомогу» (справа про судовий контроль за госпіталізацією недієздатних осіб до психіатричного закладу) (Офіційний вісник України від 29.06.2016 – 2016 р., № 48, стор. 7, стаття 1724, код акта 82231/2016) (витяг).

16. Рішення Конституційного Суду України від 23 листопада 2018 року № 10-р/2018 у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини першої статті 294, статті 326 Кодексу України про адміністративні правопорушення (Офіційний вісник України від 04.01.2019 – 2019 р., № 2, стор. 129, стаття 60, код акта 92759/2018) (витяг).

17. Рішення Конституційного Суду України від 15 травня 2019 року № 2-р(II)/2019 у справі за конституційною скаргою Хліпальської Віри Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини другої статті 26 Закону України «Про виконавче провадження» (щодо забезпечення державою виконання судового рішення) (Офіційний вісник України від 21.06.2019 – 2019 р., № 47, стор. 162, стаття 1627, код акта 94747/2019).

18. Рішення Конституційного Суду України від 28 серпня 2020 року № 10-р/2020 у справі за конституційним поданням Верховного Суду щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень постанови Кабінету Міністрів України „Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та етапів послаблення протиепідемічних заходів“, положень частин першої, третьої статті 29 Закону України „Про Державний бюджет України на 2020 рік“, абзацу дев'ятого пункту 2 розділу II „Прикінцеві положення“ Закону України «Про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2020 рік“» (Офіційний вісник України від 29.09.2020 – 2020 р., № 76, стор. 31, стаття 2433, код акта 100885/2020) (витяг).

19. Рішення Європейського суду з прав людини від 20 липня 2004 року у справі «Шмалько проти України» (витяг). Електронний ресурс – режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_226#Text.

20. Рішення Європейського суду з прав людини від 07 червня 2005 року у справі «Фуклев проти України» (витяг). Електронний ресурс – режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_022#Text.

21. Рішення Європейського суду з прав людини від 28 листопада 2006 року у справі «Apostol v. Georgia» (витяг). Електронний ресурс – режим доступу: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-78157%22%5D%7D>.

22. Рішення Європейського суду з прав людини від 15 жовтня 2009 року у справі «Юрій Миколайович Іванов проти України». Електронний ресурс – режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_479#Text.

23. Рішення Європейського суду з прав людини від 12 жовтня 2017 року у справі «Бурмич та інші проти України». Електронний ресурс – режим доступу: <https://rm.coe.int/attachment-1-judgment-burmych-gc-46852-13-ukr-translation-/168078eb76>.

24. Постанова Пленуму Верховного Суду від 18 вересня 2020 року № 11 «Про звернення до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо перевірки відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 02 жовтня 2019 року № 145-IX «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації»» на 5 арк. в 1 прим.

25. Звернення суддів Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 25 червня 2021 року на 19 арк. в 1 прим.

Голова Верховного Суду

Всеволод КНЯЗЄВ